

NOLIKUMS PAR LATVIJAS SILTASIŅU ZIRGU ŠĶIRNES VAISLAS ĒRZEĻU CERTIFICĒŠANU

Vaislinieku un tā vaislas materiālu vaislai sertificē šķirnes zirgu audzētāju biedrība (turpmāk – Biedrība).

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes ērzelus un to vaislas materiālu sertificē izmantošanai vaislai, ja:

- to ģenētiskā kvalitāte atbilst audzēšanas programmā minētajiem rādītājiem;
- ērzelim ir piešķirts pārbaudāmā vaislinieka vai vaislas materiāla statuss, ja ģenētiskā kvalitāte tam vēl nav noteikta;
- ērzelis ir ierakstīts ciltsgrāmatā;
- ērzelim un vaislas materiālam ir izsniegts zootehniskais sertifikāts vai Biedrības rīcībā ir vaislinieka un vaislas materiāla zootehniskajā sertifikātā norādāmie dati;
- ērzelim ir veikta DNS ģenētiskās identitātes pārbaude.

Iespējami vairāki vaislinieka sertifikāta veidi:

- Pārbaudāmajam vaisliniekam un vaislas materiālam sertifikātu izsniedz uz pārbaudes laiku 5 gadi, kurā iegūst ģenētiskās kvalitātes novērtējumu;
- Pārbaudāmiem ērzeļiem pēc komisijas lēmuma var izsniegt ierobežotas izmantošanas sertifikātu (izmantošanai savā saimniecībā, uz noteiktu periodu vai uz noteiktu ķēvju skaitu);
- Pēc sertifikāta pagarināšanas, kuru veic pamatojoties uz pēcnācēju kvalitātes vērtējumu, vaislas ērzelis saņem sertifikātu uz neierobežotu darbības laiku.

Pārbaudāmā ērzeļa sertifikāta saņemšanai vai sertifikāta derīguma termiņa pagarināšanai vaislas ērzeļa īpašnieks Biedrībā iesniedz iesniegumu (4.pielikums) papīra formā vai elektroniska dokumenta veidā, kur norāda:

1. iesniedzēja vārdu, uzvārdu un adresi – fiziskai personai vai nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi – juridiskai personai;
2. ērzeļa šķirni, vārdu, identifikācijas numuru un ciltsgrāmatas numuru
3. teritoriju, kurā tiks izmantots vaislinieks vai vaislas materiāls (attiecīgā ganāmpulka reģistrācijas numuru vai visu Latvijas teritoriju).

Ja Biedrības rīcībā nav iepriekš minēto attiecīgo datu vai dokumentu, iesniegumam pievieno:

- Zootehnisko sertifikātu;
- DNS ģenētiskās identitātes pārbaudes rezultātus.
- Vaislinieka ģenētiskās kvalitātes novērtējumu – sertifikāta derīguma termiņa pagarināšanai.

Ja iepriekš minētiem dokumentiem var piekļūt tīmekļa vietnē, tad iesniegumā var norādīt tiešu atsauci uz šo tīmekļa vietni.

Ja ērzeli novērtējusi sertifikācijas komisija un pēc visiem rādītājiem ērzelis atbilst vaislas ērzeļa prasībām, zirga īpašnieks papildus iesniedz praktizējoša veterinārārsta slēdzienu par

rentgenoloģisko izmeklējumu rezultātiem (ODC, špats, navikulārais sindroms). Ja sertifikācijas komisijai rodas aizdomas par roreru, kriptorhismu vai citiem iespējami pārmantojamiem defektiem, komisija var nozīmēt veikt papildus izmeklējumus.

Lai vaislas ērzelis saņemtu pārbaudāmā vaislas ērzeļa sertifikātu, šķirnes zirgu audzēšanas biedrība pēc pieteikuma saņemšanas:

1. Izveido sertificētu vērtēšanas ekspertu komisiju piecu cilvēku sastāvā (kopīgu visām biedrībām, kuras īsteno Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes audzēšanas programmu) un ne retāk kā reizi gadā veic centralizētu ērzeļu sertificēšanu;
2. Lemj par ērzeļa iekļaušanu vaislas sastāvā, izvērtējot ērzeļa vērtēšanas rezultātus, kuri apkopoti vērtēšanas lapā.
3. Biedrība rakstiski motivē savu lēmumu.
4. Biedrība sastāda aktu par sertifikācijas rezultātiem.
5. Biedrība informē par savu lēmumu ērzeļa īpašnieku un, ja pieņemts negatīvs lēmums, izsniedz rakstisku atteikuma motivāciju.
6. Biedrība ir tiesīga pieaicināt sertificētus ārzemju speciālistus, kas ir kompetenti Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes selekcijā pieļaujamo zirgu šķirņu vērtēšanā.
7. Ērzeļiem, kas atzīti par vaislā derīgiem, biedrība izsniedz elektroniski sagatavotu sertifikātu.

Ja zirgu īpašnieks vēlas sēklot savas ķēves ar ievesto biomateriālu vai ved sēklot ķēves ar citas ES valsts sertificētajiem vaisliniekiem, tad par izmantojamo ērzeli /biomateriālu/ pirms sēklošanas ērzeļa īpašnieks iesniegumam pievieno:

- Zootehnisko sertifikātu;
- Veterinārā (veselības) sertifikāta kopiju.

Sertifikāta derīguma termiņa pagarināšanai ērzelim ir jābūt iegūtiem un vērtētiem vismaz pieciem pēcnācējiem. Ja pēcnācēju vidējais vērtējums ir zemāks nekā populācijas vidējais piecu gadu periodā, sertifikātu nepagarina.

Ja pastāv aizdomas, ka ērzelim vai tā pēcnācējiem ir pārmantojami defekti, komisija var nozīmēt veikt papildus izmeklējumus, tostarp rentgenoloģiskos, kuru rezultāti pēc komisijas lēmuma var būt par iemeslu sertifikāta nepagarināšanai vai anulēšanai, ja sertifikāts piešķirts uz neierobežotu termiņu.

Ērzeļiem vērtē 7 eksterjera grupas un 4 darbaspēju pazīmes, saskaņā ar šķirnes standarta prasībām, katru pēc desmit ballu skalas, un veic eksterjera un darbaspēju pazīmju lineāro profilēšanu, un rezultātus fiksē vērtēšanas lapā (5.pielikums).

Minimālās prasības sertificēšanai:

- Izcelsme/tips: ≥ 8 balles,
- eksterjera vērtējums: ≥ 52 balles,
- darbaspēju vērtējums ≥ 31 balle.

Vaislas sastāvā iekļaujamo ērzeļu minimālie izmēri 36 mēnešu vecumā ir sekojoši:

- augstums skaustā: 164 cm
- krūšu apkārtmērs: 185 cm
- pēdvidus apkārtmērs: 21,0 cm

Svarīgs ir arī kopējais iespaids par ēzeli. Ēzelim jābūt labdabīgam, enerģiskam, nosvērtam, bez iedzimtiem defektiem. Ēzeļi ar eksterjera kļūdām vai 1 – 2 cm mazāku skausta augstumu nekā minimālās prasībās noteikto, bet teicamām (ne mazāk kā 36 balles) darbaspējām, par sertificētiem vaisliniekiem var tikt atzīti izņēmuma gadījumos. Šādu ēzeļu izmantošanu apstiprina vaislas ēzeļu sertificēšanas komisijas slēdziens.

Šķirnes zirgu audzēšanas biedrība sertifikātu var anulēt, ja netiek pildīti biedrības norādījumi par audzēšanas programmā noteiktajiem vaislinieku izmantošanas nosacījumiem.